

INGILIZ TILINI ERTA YOSH DAN O'QITISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Qo'qon Universiteti Andijon fililali

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

2-bosqich 24-04 guruh talabasi

Sattarova Xusnidaxon Ravshanbek qizi

Ilmiy rahbar: Abdullajonova Shahnoza Qudratullo qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologik asoslari tadqiq etilgan. Erta yoshda til o'rganishning afzalliklari, zamonaviy metodlar (TPR, kommunikativ yondashuv) va o'yin texnologiyalarining samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqot davomida o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va innovatsion texnologiyalarni dars jarayoniga tatbiq etish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Tayanch so'zlar: boshlang'ich ta'lim, ingliz tili, interaktiv metodlar, o'yin texnologiyalari, motivatsiya, erta yoshda til o'rganish, kommunikativ yondashuv.

Аннотация: В данной статье исследуются педагогические и психологические основы обучения английскому языку учащихся начальных классов. Анализируются преимущества изучения языка в раннем возрасте, эффективность современных методов (TPR, коммуникативный подход) и игровых технологий. В ходе исследования разработаны методические рекомендации по повышению мотивации учащихся и внедрению инновационных технологий в учебный процесс.

Ключевые слова: начальное образование, английский язык, интерактивные методы, игровые технологии, мотивация, изучение языка в раннем возрасте, коммуникативный подход.

Abstract: This article explores the pedagogical and psychological foundations of teaching English to primary school students. The advantages of early language learning, the effectiveness of modern methods (TPR, communicative approach), and game technologies are analyzed. During the research, methodical recommendations were developed to increase student motivation and integrate innovative technologies into the educational process.

Keywords: primary education, English language, interactive methods, game technologies, motivation, early language learning, communicative approach

1. Boshlang'ich ta'lim

Boshlang'ich ta'lim — uzluksiz ta'lim tizimining eng muhim bosqichi bo'lib, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan dastlabki munosabati, o'quv motivatsiyasi va

asosiy kompetensiyalari aynan shu davrda shakllanadi. Bu bosqichda bolalar tez qabul qiluvchi va taqlidga moyil bo‘lgani sababli, chet tillarini o‘rgatish samaradorligi yuqori bo‘ladi. Shu bois boshlang‘ich ta‘limda o‘qitish jarayoni ko‘proq vizual, eshitish va harakat orqali tashkil etilishi maqsadga muvofiqdir.

2. Ingliz tili

Ingliz tili global aloqa vositasi sifatida ilm-fan, texnologiya va madaniyatlararo muloqotda muhim rol o‘ynaydi. Boshlang‘ich sinflarda ingliz tilini o‘qitish o‘quvchilarning tilga oid asosiy ko‘nikmalarini — tinglab tushunish (listening), gapirish (speaking), o‘qish (reading) va yozish (writing)ni rivojlantirishga qaratiladi. Bu jarayonda tilni amaliy qo‘llash, ya‘ni kundalik hayotiy vaziyatlarda foydalanish ustuvor ahamiyat kasb etadi.

3. Interaktiv metodlar

Interaktiv metodlar — o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi faol hamkorlikka asoslangan o‘qitish usullaridir. Bu metodlar o‘quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. Guruhli ishlar, bahs-munozaralar, rolli o‘yinlar, “aqliy hujum” kabi usullar orqali o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, muloqot qilish va muammolarni hal etish ko‘nikmalari rivojlanadi.

4. O‘yin texnologiyalari

O‘yin texnologiyalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlariga mos bo‘lgan eng samarali o‘qitish vositalaridan biridir. O‘yin orqali o‘quvchilar bilimni tabiiy va qiziqarli tarzda o‘zlashtiradi. Masalan, so‘z boyligini oshirishga qaratilgan o‘yinlar, rolli sahnalashtirishlar, qo‘shiqlar va jismoniy harakatlar bilan bog‘liq mashg‘ulotlar dars samaradorligini oshiradi.

5. Motivatsiya

Motivatsiya — bu o‘quvchilarning o‘qishga bo‘lgan ichki va tashqi rag‘batidir. Boshlang‘ich sinflarda motivatsiya o‘quv jarayonining muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. O‘qituvchi tomonidan beriladigan rag‘bat, ijobiy baholash, qiziqarli topshiriqlar va do‘stona muhit o‘quvchilarning ingliz tilini o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Yuqori motivatsiya esa bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishga yordam beradi.

6. Erta yoshda til o‘rganish

Erta yoshda til o‘rganish bolalarning tabiiy til qabul qilish qobiliyatiga asoslanadi. Bu davrda bolalar talaffuzni oson o‘zlashtiradi, yangi so‘zlarni tez yodlaydi va grammatik tuzilmalarni sezgi orqali qabul qiladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, erta yoshda chet tilini o‘rganish nafaqat til ko‘nikmalarini, balki umumiy intellektual rivojlanishni ham qo‘llab-quvvatlaydi.

7. Kommunikativ yondashuv

Kommunikativ yondashuv — bu tilni o‘rganishda asosiy maqsad sifatida muloqotni shakllantirishga qaratilgan metoddir. Ushbu yondashuvda o‘quvchilar real hayotiy

vaziyatlarda tilni qo‘llash orqali o‘rganadi. Dialoglar tuzish, suhbatlar olib borish va kundalik vaziyatlarni modellashtirish orqali o‘quvchilar ingliz tilida erkin fikr bildirishga o‘rganadi.

Xulosa Yuqorida keltirilgan fikrlar shuni ko‘rsatadiki, boshlang‘ich ta‘lim bosqichida ingliz tilini o‘qitish o‘quvchilarning kelajakdagi bilim va ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, erta yoshda til o‘rganish bolalarning tabiiy qobiliyatlariga mos kelib, ularning nutqiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Dars jarayonida interaktiv metodlar va o‘yin texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning faolligini oshirib, bilimlarni oson va samarali o‘zlashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, kommunikativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarning ingliz tilida erkin muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Bularning barchasi o‘quvchilarda yuqori motivatsiyani shakllantirish bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, o‘qituvchining yondashuvi, darsning qiziqarli tashkil etilishi va ijobiy muhit yaratish orqali ta‘minlanadi. Natijada, boshlang‘ich sinflarda ingliz tilini samarali o‘qitish nafaqat tilni egallash, balki barkamol, mustaqil fikrlaydigan va zamonaviy bilimlarga ega shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xulosa

Yuqorida keltirilgan fikrlar shuni ko‘rsatadiki, boshlang‘ich ta‘lim bosqichida ingliz tilini o‘qitish o‘quvchilarning kelajakdagi bilim va ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, erta yoshda til o‘rganish bolalarning tabiiy qobiliyatlariga mos kelib, ularning nutqiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Dars jarayonida interaktiv metodlar va o‘yin texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning faolligini oshirib, bilimlarni oson va samarali o‘zlashtirishga yordam beradi. Shu bilan birga, kommunikativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarning ingliz tilida erkin muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Bularning barchasi o‘quvchilarda yuqori motivatsiyani shakllantirish bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, o‘qituvchining yondashuvi, darsning qiziqarli tashkil etilishi va ijobiy muhit yaratish orqali ta‘minlanadi. Natijada, boshlang‘ich sinflarda ingliz tilini samarali o‘qitish nafaqat tilni egallash, balki barkamol, mustaqil fikrlaydigan va zamonaviy bilimlarga ega shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta‘limi vazirligi. Boshlang‘ich ta‘lim bo‘yicha davlat ta‘lim standartlari va o‘quv dasturlari. – Toshkent, 2021.
- 2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari. Ta‘lim tizimini rivojlantirishga oid me‘yoriy hujjatlar. – Toshkent, 2020–2023.
- 3.Jeremy Harmer. How to Teach English. – London: Longman, 2007.

4. Jack C. Richards va Theodore S. Rodgers. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge University Press, 2001.
5. Scott Thornbury. *How to Teach Speaking*. – Pearson Education Limited, 2005.
6. Cambridge University Press. *Primary English Teaching Resources*. – Cambridge, 2018.
7. British Council. “Teaching English to Young Learners” metodik qo‘llanmalari va onlayn resurslari.

